

disse Baner, den Anerkjendelse, at de med en prisværdig Iver og Udholdenhed forfølge deres Formaal, at der kan være meget Rigtigt og Sandt i, hvad de fremsætte, samt at de ialfsald gjøre den Nytte, at de modsatte Anskuelseres Prøvelse klarer Begreberne. Efterhaanden som jeg med megen Møje og Anstrængelse arbejdede mig videre og videre frem i Spørgsmaalet, kom jeg imidlertid til den Anskuelse, at der var noget Overdrevent i Fremstillingerne til Forsvar for smalsporede Baner, og det er dette, jeg vil forsøge blot ved nogle faa Ord at paa-vise. Spørgsmaalet om smalsporede og bredsporede Baner er ikke noget saa Absolut, at man kan sige, at de Baner, vi have, ere smalsporede, ligesaa lidt som man kan sige, at de ere bredsporede, idet der rundt omkring i den øvrige Verden gives Baner, hvis Spor ere meget bredere, og andre, hvis Spor ere meget smallere; det kommer ved Bedømmelsen af dette Spørgsmaal kun an paa, om de Spor, vi fra Begyndelsen have anlagt, ere de hensigtsmæssigste efter vore Forhold. I saa Henseende er jeg personlig kommen til det Resultat, at jeg troer, man tilnærmelsesviis tør antage dette, uden at jeg dog for Dieblisset seer mig istand til uden Videre at documentere det. Den ærede Minister nævnte de svenske Jernbaner og de Forhandlinger, der for Tiden føres om dem. Jeg har ikke læst disse fuldstændig, men forsaavidt jeg har Forholdet i Grindringen fra Fortiden, og efter det Skøn, jeg derefter har dannet mig, troer jeg, at det forholder sig saa, at man er kommen til den Bestemmelse, at Sidebanerne, som man i Sverrig bygger med liben Beføstning, men som følge deraf saa lette, at de ikke taale at bære de Locomotiver, man bruger paa de bredsporede Jernbaner, bygger man smalsporede; thi man er der ved sikker paa, at man ikke fjører ind paa dem med tungere Materiel, end de kunne bære. Derimod betvivler jeg meget, at man i Sverrig, forsaavidt det gjælder Jernbaner af større Længde og Udstrækning, nu er i Begreb med at lægge et andet Spor end det, man begyndte med. Forsaavidt der har været Spørgsmaal om smal- eller bredsporede Baner, har Striden dreiet sig om

nogle Tommer — jeg husker ikke i dette Dieblift hvor mange — idet de, som forsøgte de smalsporede Baner, paastode, at naar Banen blev bygget de Tommer smallere, vilde det foraarsage overordentlig store Lettelser med Hensyn til Beføstningen; efter hvad jeg har faaet opgivet af de Mænd her i Landet, som jeg troer bedst kunne bedømme disse Forhold og tillige ville gjøre det upartist, vilde det blive henved en halv Snees Tusind Rigsdaler pr. Mill, der kunde spares. Dette er nu rigtig nok en Sum, som det nok kunde være værd at spare, naar der ikke var andre Ulemper forbundne dermed; men, forsaavidt disse Baner med et andet Spor stode til en tidligere anlagt Bane, er der den meget store Ulempe, at der stedse skal foregaae Omladning. Desuden kan det ogsaa være tvivlsomt, om der ikke, selv om det er rigtigt, at en halv Snees Tusind Rigsdaler kan spares pr. Mill ved Bygningen, igjen vil tabes noget deraf ved Brugen af Banerne. Den Mand, der i sin Tid var Ordfører for de jydskke Jernbaner — Oberst Tscherning — gik meget villig ind paa at bringe denne Tanke om Smalspor-systemet saa godt i Forbindelse med det Spor, vi tidligere havde, som det overhovedet var ham muligt, og det Forsøg, han gjorde i den Retning, foreligger tilbøieligt i Resultatet af den Lov, som da blev vedtagen. Det, hvorpaa det efter mit Skøn fornemmeligt kommer an med Hensyn til Billigheden af Jernbaner, er ikke Sporet, men det er Skinnernes Vægt, Locomotivernes Tyngde og Udstyringen i det Hele af Banegaarde o. s. v. Jeg har kun tilladt mig at fremsætte disse faa Ord nu, for at de kunde komme med i Betragtningen af Smalspor-systemet.

Formanden: Det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgtreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Frederiksen: Saavidt jeg opfattede den høitærede Minister, og saavidt jeg før har forstaaet denne Sag, var det væsentlig kun en formel Mangel for Bemyndigelsen, der hindrede en Overeenkomst om den lollandste Bane,